

Francouzské prezidentské volby 2007 z pohledu volební geografie

Michal Pink¹

Tento text byl zpracován v rámci Výzkumného záměru *Politické strany a reprezentace zájmů v soudobých evropských demokraciích* (kód MSM0021622407).

Abstract: *French Presidential Elections 2007 and Electoral Geography*

The purpose of this analysis is to find an answer to the question of where candidates in the 2007 French presidential elections garnered the greatest support. The research subject will thus be the distribution of support for the four main candidates, namely Nicolas Sarkozy, Ségolène Royal, Jean-Marie Le Pen and François Bayrou. The so-called "detection area of electoral support" method will be employed for analysis. The resulting electoral maps will then be compared and contrasted with an existing long-term trend in French presidential elections. Electoral results from the first round of presidential elections are used and these are aggregated at the level of the department.

Key words: *Electoral geography, François Bayrou, French presidential election, Jean-Marie Le Pen, Nicolas Sarkozy, Ségolène Royal, 2007*

Úvod

Prezidentské volby ve Francii jsou voliči vnímány jako nejdůležitější volební akt, který se od roku 1965, kdy se v novodobé historii² poprvé volil prezident přímo, těší velké přízni voličů. Ze své podstaty je francouzský prezident nejsilnějším prvkem politického systému a k jeho rozhodování a „silnému“ postavení mu slouží celá řada pravomocí. Svou legitimitu získává v pravidelně se opakujících přímých prezidentských volbách, které se konají podle zásady většinové dvoukolové volby (zatím se nikdy nestalo, že by byl francouzský prezident zvolen hned v prvním kole). Podle ústavy V. francouzské republiky³ byla délka mandátu prezidenta stanovena na sedm let, s možností jednoho znovuzvolení. Takové funkční období patřilo k nejdelším v tehdejších demokraciích a ze systémového hlediska přineslo problém zvaný kohabitace –

¹ Autor je studentem doktorského studijního programu Politologie na Katedře politologie a výzkumným pracovníkem Institutu pro srovnávací politologický výzkum, Fakulta sociálních studií Masarykovy univerzity, Joštova 10, 602 00 Brno, e-mail: pink@fss.muni.cz.

² Tímto termínem autor označuje období od podzimu 1958, kdy byla přijata ústava tzv. V. francouzské republiky.

³ Období V. francouzské republiky je datováno od roku 1958 a systémově souvisí s přijetím ústavních změn a transformací politického systému.

soužití⁴, který byl ve francouzském prostředí vždy vnímán negativně. Proto se prezident Chirac obrátil přímo na voliče a v roce 2000 předložil v referendu návrh na zkrácení délky prezidentského mandátu na pět let. Souhlas voličů sjednotil délku prezidentského mandátu s délkou mandátu poslanců Národního shromáždění (termíny voleb byly následně harmonizovány, aby parlamentní volby následovaly po volbách prezidentských). Od roku 2002 se tak francouzský prezident ujímá svého mandátu na pět let a po jeho zvolení následují parlamentní volby, které mají za cíl potvrdit předchozí rozhodnutí voličů, dodat prezidentovi silnou legitimitu a zajistit mu podporu na půdě Národního shromáždění k realizaci jeho politiky.

Volební soutěž takového významu přímo vybízí k politologickému zkoumání. Jedním z možných náhledů na volební problematiku se stala i volební geografie – zkoumání rozmístění volební podpory na vybraném teritoriu. Představitelé anglosaské volební geografie svou činnost definují jako obor, který studuje geografické aspekty organizace, průběhu a výsledků voleb (Johnston 2001). Není náhoda, že Francie dala tomuto oboru reálnou podobu a první práce pojednávající o rozložení hlasů v rámci geografického prostoru se objevily počátkem 20. století právě v zemi galského kohouta. Konkrétně se jedná o dílo André Siegfrieda *Tableau Politique de la France de l'Ouest sous la Troisième République*. Tato práce přinesla vysvětlení základních determinantů volebního chování ve vybrané oblasti Francie: autor zde zpracoval mapy zachycující prostorové rozdíly v geologii, podnebí, ekonomice, sociální struktuře, vlastnické sféře a jiné ukazatele, které postupně srovnával s výsledky voleb (Siegfried 1913).

V českém prostředí se práce přibližující rozložení volební podpory objevují po roce 1990 a v současné době se staly pevnou součástí sociálních věd. Autorská dvojice Jehlička – Sýkora prokázala, že neexistence plně soutěživých a demokratických voleb po dobu více než čtyř desetiletí nevytlačila historicky zakořeněné vzorce regionální podpory jednotlivých politických stran (Jehlička, Sýkora 1991). Tomáš Kostecký na půdě Sociologického ústavu nastínil v rámci srovnávací studie, že v českém prostředí je možné regionální rozdíly ve volebním chování vysvětlovat prostřednictvím rozložení sociálních proměnných na zkoumaném teritoriu (Kostecký 2001). Uvedení autoři považovali za základní jednotku pro svou práci okres, tedy Českou republiku rozdělenou na necelých osmdesát jednotek. V poslední době se však objevily texty, které volební chování rozebírají i na úrovni nižších jednotek – obcí. Za jednu z prvních prací tohoto druhu můžeme považovat rozbor vzorců stability regionální podpory komunistické

⁴ Termín kohabitace – soužití vyjadřuje situaci, kdy prezident a premiér pocházejí ze vzájemně opozičních politických stran.

straně v Olomouckém kraji a její srovnání s volbami v letech 1929 společně s volbami 1935 a volbami v rámci samostatné České republiky po roce 1993 (Balík 2006).

1. Metodologické zázemí

Jak již bylo uvedeno, následující příspěvek by měl identifikovat oblast podpory jednotlivých kandidátů v prezidentských volbách s důrazem na prezidentské volby v roce 2007. Srovnáním volebních map, tj. map území volební podpory, bude v textu nastíněno, jak se podařilo jednotlivým kandidátům v posledních prezidentských volbách navázat na své předchůdce, popřípadě na osobní (ne)úspěchy v předchozích volbách. Datovou bázi tvoří volební výsledky prvního kola prezidentských voleb od roku 1981, v případě kandidátů, kteří se prezidentských voleb začali účastnit později, je to rok jejich první kandidatury⁵. Důležité je rovněž zmínit, že v textu bude rozebrána pouze metropolitní Francie, tedy mimo zámořské departementy a zámořská území. Volební výsledky v rámci celého území budou však pro „úplnost“ uváděna za celou Francii, tak jak je uvádí oficiální statistiky. Volební zásady ve zkoumaném typu voleb vychází z pravidel většinového dvoukolového modelu, v němž ve sledovaném období nedošlo k žádným systémovým změnám. Voliči tak v prvním hlasovacím kole vyjádří svobodně svou preferenci a jejich svoboda je maximální. Ve druhém kole jsou však již tlačeni ke strategické volbě mezi dvěma kandidáty (Sartori 2001).

Vzhledem k povaze textu a rozsáhlosti tématu bude věnována pozornost pouze vybraným otázkám. Budou srovnávány jednotlivé volební mapy a ke zjištění stability volební podpory bude použita metoda tzv. *území volební podpory a Pearsonův korelační koeficient*⁶. K zobrazení oblasti území volební podpory dojdeme na základě jednoduchého výpočtu. Volební výsledky konkrétní politické strany, v našem případě prezidentského kandidáta, seřadíme podle procentních zisků na jednotlivých úrovních agregace od nejvyššího k nejnižšímu. Následným sčítáním v takto určeném pořadí hledáme polovinu celkového součtu. U takovéto linie rozdělíme zkoumané jednotky na dvě poloviny, a získáme tak oblasti, které představují 50% koncentraci volební podpory z celkového počtu hlasů v daných volbách. Území takto vzniklé nazýváme *území volební podpory politických stran* (Jehlička, Sýkora 1991). Za základní úroveň výzkumu v následujícím

⁵ V případě Socialistické strany a gaullistického proudu se jedná o období od roku 1981, v případě centristů a krajní pravice od roku 1988.

⁶ Pearsonův korelační koeficient zůstává přes některé své nedostatky „nejdůležitější mírou síly vztahu dvou náhodných spojitých proměnných X a Y“ (Hendl 2006: 243). Nabývá hodnot z intervalu $<-1;1>$, pokud některé z těchto dvou krajních hodnot dosahuje, pak lze tvrdit, že se jedná o dokonalou závislost, jak v pozitivním, tak negativním smyslu. Nicméně je třeba mít na paměti, že je tento koeficient značně ovlivněn odlehými hodnotami.

textu bude považována úroveň departementů⁷. Pro zjištění vzájemné provázanosti a stability volební podpory bude použito základní statistické metody – Pearsonova korelačního koeficientu, který je v českém prostředí pro tyto účely běžně používán. Zkráceně, cílem je nalezení odpovědi, zda si kandidáti na prezidentský úřad ve Francii v roce 2007 našli cestu k novým voličům na novém území nebo spíše spoléhali na jistoty svých předchůdců, popřípadě na své předchozí volební výsledky.

2. Prezidentské volby a území volební podpory hlavních kandidátů

Předmětem studia pro získání map dlouhodobého území volební podpory bude následující období a kandidáti: U dvou hlavních proudů, gaullistů a socialistů, bude proveden průnik volebních map od roku 1981, kdy došlo k první řádné alternaci na pozici prezidenta republiky od roku 1958. Představitele klasické pravice, Valéry Giscarda d'Estainga, nahradil kandidát socialistů, François Mitterrand, který se v předchozím období již dvakrát ucházel o prezidentský úřad. Pravice⁸ ustoupila do opozice a levice⁹ se postupně chopila výkonné moci. Hlavním protikandidátem Françoise Mitterranda byl do té doby nejen úřadující prezident, ale i ambiciózní předseda gaullistického Sdružení pro republiku Jacques Chirac. Prezidentské volby se od roku 1981 nesou ve znamení soutěže dvou hlavních proudů francouzské politiky: gaullistů představovaných Jacquesem Chiracem a socialistů zastoupených Françoisem Mitterrandem a jejich následovníky. Mimo uvedené politické strany je nutno započítat také další významné představitele, středovou koalici UDF a krajní pravici, která od poloviny 80. let ovlivňuje politické dění více než krajní levice.¹⁰ Krajní pravice nebyla ve volbách v roce 1981 zastoupena, protože dva hlavní představitelé Jean-Marie Le Pen a Pascal Gauchon nesplnili stanovenou podmínku k přijetí kandidatury pro prezidentské volby.¹¹ Negauillistická pravice podporovala v roce 1981 svého úřadujícího prezidenta d'Estainga, ale vzhledem k dalšímu vývoji v rámci UDF nebyla jeho

⁷ Departement je základní administrativní jednotka v rámci územního členění Francie. Její základy položil Napoleon Bonaparte v letech 1799–1800.

⁸ Do skupiny pravicových politických stran autor řadí RPR (Sdružení pro republiku) a UDF (Svaz pro francouzskou demokracii).

⁹ Do skupiny levicových politických stran autor řadí PS (Socialistickou stranu) a PCF (Komunistickou stranu Francie).

¹⁰ Především Komunistická strana Francie od roku 1981 neustále ztrácí voliče. Její zisk v prezidentských volbách 1981 dosáhl 15,35 % a v roce 2007 jen 1,93 %.

¹¹ Prováděcím zákonem, který pojednává o volbě prezidenta republiky, je stanovena základní podmínka 500 podpisů již zvolených zástupců lidu v obecních a regionálních samosprávách.

pozice v systému srovnatelná s jeho pomyslnými následovníky (Knapp 2004). Z tohoto důvodu jsou veškeré následující mapy krajní pravice – Le Pena a středopravé koalice UDF – srovnávány až od roku 1988.

Tabulka č. 1. Výsledky 1. kola prezidentských voleb srovnávaných kandidátů 1981–2002 (v %).

	J. Chirac (RPR)	F. Mitterrand, L. Jospin (PS)	J.-M. Le Pen (FN)	R. Barre, É. Balladur, F. Bayrou (UDF)
1981	18,00	25,85	-	-
1988	19,96	34,11	14,38	16,54
1995	20,84	23,20	15,00	18,58
2002	19,88	16,18	16,86	6,84

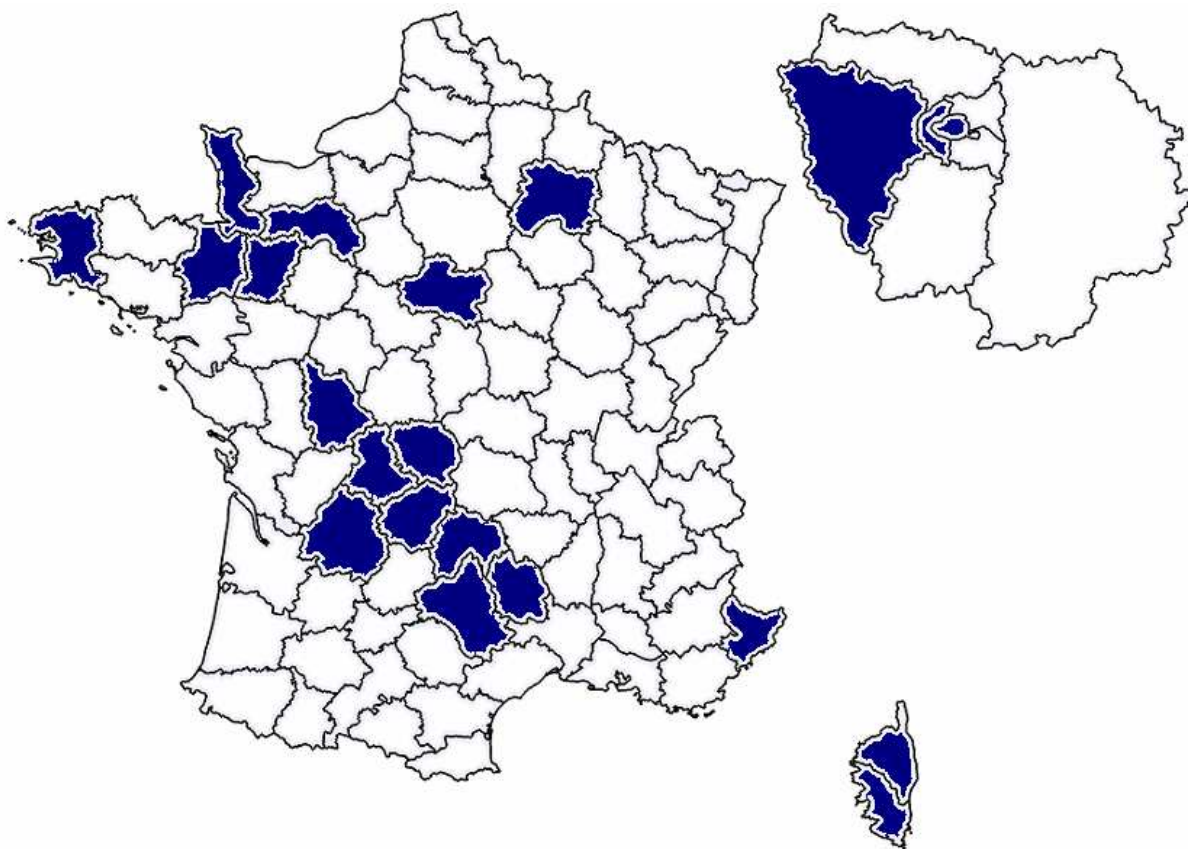
Zdroj: www.election-politique.com.

V prezidentských volbách v roce 1988 obhajoval svou pozici François Mitterrand, kandidát Socialistické strany. Z pozice ministerského předsedy se ucházel o hlasy voličů i Jacques Chirac, kandidát RPR. Představitel středopravicové UDF Raymond Barre zastával roli kandidáta středu a od tohoto okamžiku je možné zaznamenat linii středových kandidátů, kterou zakončil François Bayrou. Na rozdíl od předcházejícího kandidáta UDF, prezidenta d'Estainga, který v rámci negaullistické koalice zastával spíše liberálně pravicový proud, se kandidáti UDF od roku 1988 staví spíše do centristické pozice (Knapp 2004).

Jacques Chirac se o prezidentský úřad ucházel několikrát,¹² ale teprve na třetí pokus se dočkal očekávaného vítězství. Poprvé v roce 1981 svou kandidaturou spíše dopomohl Françoisi Mitterrandovi k prezidentskému úřadu. Podruhé se mu nepodařilo z pozice ministerského předsedy obsadit nejvyšší úřad francouzské V. republiky, i když na rozdíl od předchozí volby tentokrát již postoupil do druhého kola. Potřetí se dokonce zdálo, že jej může nejvíce ohrozit stranický kolega a gaullistický ministerský předseda, ale nakonec v druhém kole porazil kandidáta socialistů a potřebná většina hlasů v druhém kole voleb zajistila vstup Jacquese Chiraca do Elysejského paláce. Posledním volebním kláním, kterého se Jacques Chirac zúčastnil, byly prezidentské volby v roce 2002, z nichž (zatím) vzešel jeho poslední mandát v politickém životě.

¹² Jacques Chirac kandidoval v prezidentských volbách 1981, 1988, 1995 a 2002.

Mapa č. 1. Území volební podpory – J. Chirac 1981–2002.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

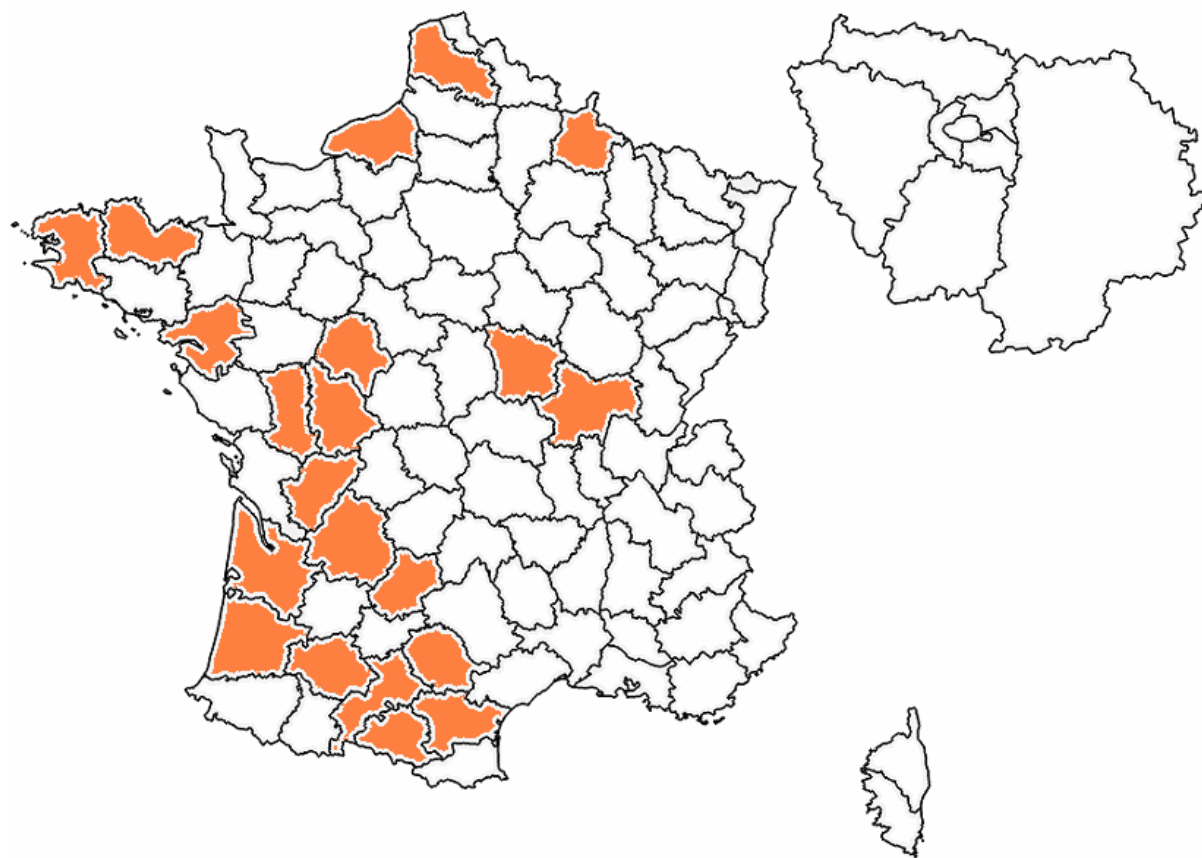
Území volební podpory vzniklé průnikem jednotlivých map představuje území s dlouhodobou a stabilní podporou kandidáta RPR. Soubor 21 departementů je složený ze tří kompaktnějších celků. Největší celek se nachází ve střední Francii na pomezí regionu Auvergne, Limousin a Poitou-Charentes. Zde leží „domovský“ departement Corrèze, v němž byl Jacques Chirac opakovaně zvolen poslancem. Druhá oblast se rozkládá na pomezí Bretaně a Normandie, v departementech Manche, Orne, Mayenne, Ille-et-Vilaine. Poslední souvislejší část tvoří západní předměstí Paříže. K osamoceným územím s vyšší koncentrací voličů Jacquese Chiraca patří dále departementy Finistère na západě Bretaně, okolí Remeše (departement Marne) v Champagne, Loiret na jih od Paříže, Azurové pobřeží okolo Nice a Korsika. Jedná se většinou o oblasti venkovského rázu, popřípadě vyhlášené „sídelní“ a turistické oblasti. Na vybraném území převládá zemědělství, tradiční vzorce běžného života a aktivity spojené s turistickým ruchem. Nejedná se o průmyslové oblasti, ani o oblasti s vyšším počtem přistěhovalců žijících ve Francii.

Hlavním soupeřem ve většině prezidentských voleb byl pro kandidáta gaullistů představitel Socialistické strany. Na počátku sledovaného období, v roce 1981, to byl François Mitterrand, kterému v roce 1981 odevzdali voliči ve druhém kole voleb dostatečný počet hlasů

k získání prezidentského úřadu. Svůj první sedmiletý mandát úspěšně obhájil v roce 1988 a stal se prvním přímo znovuzvoleným prezidentem V. republiky. V roce 1995 ukončil Mitterrand svou politickou kariéru a jeho pozici převzal v prezidentském klání bývalý ministr školství a mládeže Lionel Jospin.¹³ Dvakrát se pokoušel navázat na úspěchy svého předchůdce, ale pokaždé neúspěšně. Poprvé v roce 1995 neuspěl ve druhém kole v souboji s Chiracem, podruhé v roce 2002 propadl v prvním kole voleb a získal pouze 16,8 % hlasů, čímž skončil na třetím místě. Z výsledků prezidentských voleb vyvodil osobní odpovědnost a rezignoval na veškeré veřejné funkce. I přes neúspěchy Lionela Jospina se mapa dlouhodobého území volební podpory bude skládat právě z výsledků dvou kandidátů, Mitterranda a Jospina v rozmezí let 1981–2002. Srovnáním všech čtyř map znázorňujících území volební podpory kandidátů Socialistické strany ve Francii získáme následující informace. Větší kompaktnější území s vyšší koncentrací socialistických voličů se z velké části rozkládá na území regionu Midi-Pyrénées, jehož administrativním centrem je město Toulouse společně s Akvitánií, jejímž centrem je Bordeaux. K tomuto území přiléhají na severu departementy Charente, Deux Sevres, Vienne, Indre-et-Loire. Ve střední Francii se do vybraného území začlenily departementy Nièvre a Saône-et-Loire. Na severu jsou to celkem tři departementy, Seine-Maritime, Pas-de-Calais a Ardennes. Poslední oblast, která se zařadila do dlouhodobého území volební podpory Jospina a Mitterranda, jsou bretaňské departementy Finistère a Côtes-d'Armor spolu s nedalekým departementem Loire Atlantique. Uvedené území sestává jak z venkovských oblastí, které leží především na jihu Francie, tak i z průmyslových oblastí, především okolo měst Bordeaux a Toulouse a přístavů na pobřeží kanálu La Manche.

¹³ Ústavní rámec nedovoloval třetí mandát úřadujícímu prezidentu republiky a François Mitterrand také vzhledem ke zdravotním problémům zakončil svoji politickou kariéru.

Mapa č. 2. Území volební podpory – Mitterrand, Jospin 1981–2002.

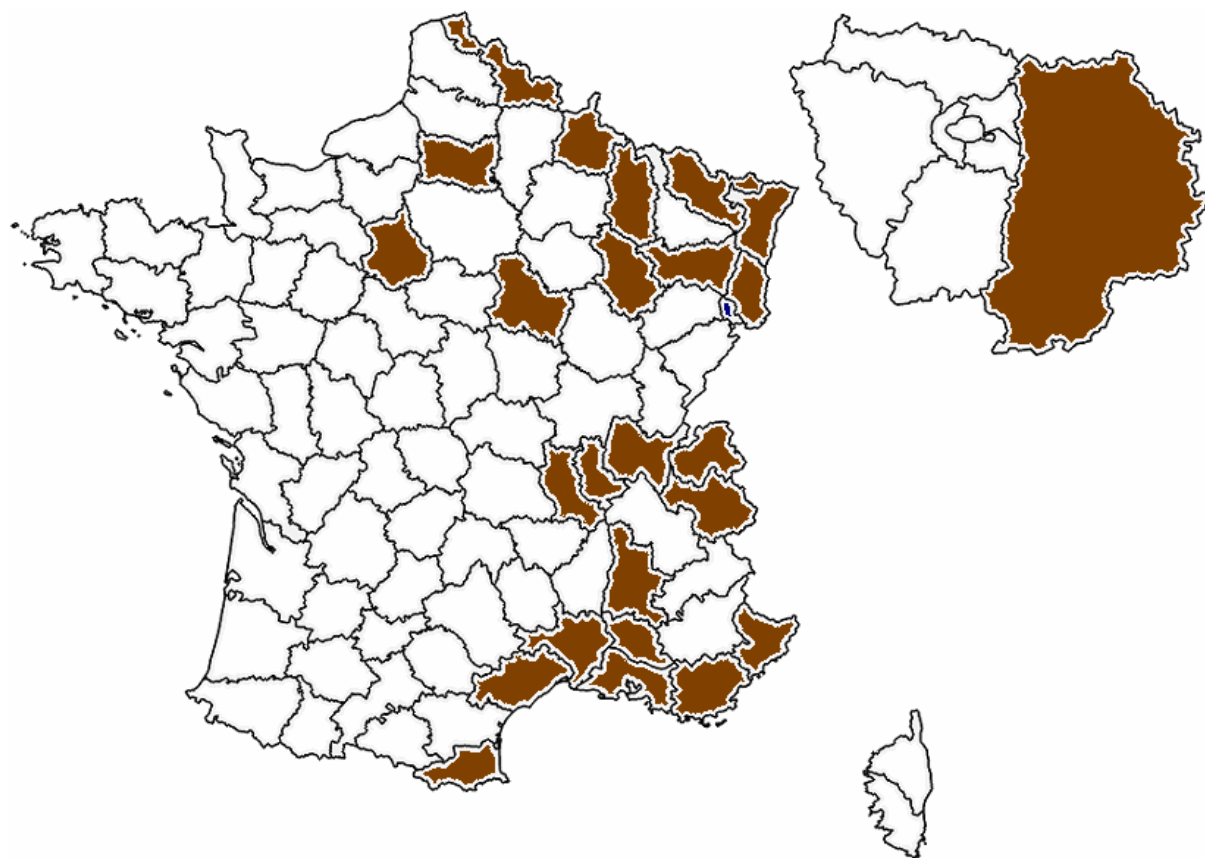
Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Dalšími kandidáty, kteří se v prezidentských volbách umístili na třetím, popřípadě čtvrtém místě, jsou představitel krajní pravice Jean-Marie Le Pen a kandidáti středopravého negaullistického proudu, který zastřešuje koalice UDF. První z uvedených, Le Pen, se prezidentských voleb účastnil poprvé již v roce 1974, ale bez výraznějšího úspěchu.¹⁴ V následujících volbách v roce 1981 nezískal potřebný počet podpisů opravňujících ke kandidatuře a poprvé se zviditelnil až v roce 1988. V tomto volebním klání se umístil na čtvrté pozici a získal 14,38 %. V následujících volbách v roce 1995 svou pozici potvrdil ziskem 15 % a nejlepšího výsledku dosáhl v roce 2002, kdy se ziskem 16,86 % postoupil do druhého kola prezidentských voleb. Území volební podpory J.-M. Le Pena se od roku 1988 ustálilo v několika oblastech výhradně na východě Francie. K tradičním regionům s vyšší koncentrací voličů patří pobřeží Středozemního moře, dále oblast okolo řeky Rhôny, která pokračuje až do Lyonské oblasti a dále směrem na východ ke Švýcarsku a Itálii. Druhým rozptýleným územím jsou departementy okolo hranic s Belgií a Německem, především Alsasko a z velké části také

¹⁴ Jean-Marie Le Pen získal v roce 1974 v prvním kole voleb 0,75 % hlasů (Knapp 2004).

Lotrinsko (mimo departement Meurthe-et-Moselle). Tato oblast pokračuje dále na sever přes departement Ardennes do departementu Nord, který se v 1. polovině 20. století vyznačoval vyšší koncentrací komunistického elektorátu (Lacoste 1986). K osamoceným ostrůvkům patří departementy přiléhající k oblasti Île-de-France: Oise, Eure-et-Loire a Yonne. Poslední část tvoří východní předměstí pařížské aglomerace departement Siene-et-Marne. Celkem se jedná o 25 jednotek rozptýlených výhradně na východě Francie.

Mapa č. 3. Území volební podpory – Le Pen 1988–2002.

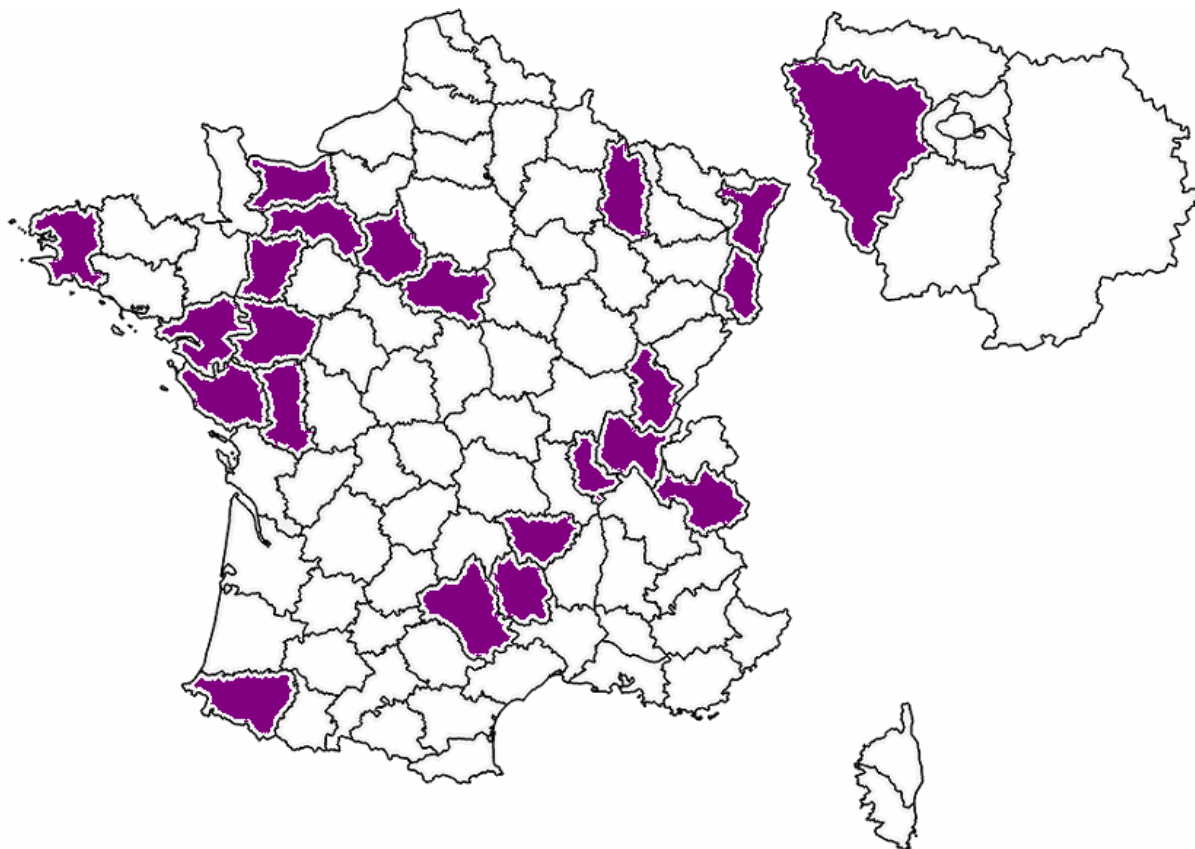

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Velice heterogenní skupinu kandidátů představuje v posledních dvaceti letech skupina představitelů pravicového negaullistického proudu, který vystupoval v rámci koalice UDF. V předloženém srovnání je vynechána kandidatura prezidenta d'Estainga v roce 1981, neboť jeho role na rozdíl od kandidátů UDF od roku 1988 vycházela spíše z pozice kandidáta liberální pravice než centristy. Ve volbách v roce 1988 reprezentoval tento proud Raymond Barre, ministerský předseda druhé poloviny 70. let a pozdější starosta Lyonu. V následujících volbách v roce 1995 sice nebyl ze skupiny elit UDF osobně nikdo nominován, ale tuto roli na sebe vzal

tehdejší ministerský předseda Édouard Balladur. Formálně byl členem gaullistického RPR a o dva roky dříve se zavázal slibem, že učiní vše pro to, aby byl Chirac zvolen prezidentem, ale tento slib nedodržel. Posledním prezidentským kandidátem UDF se stal François Bayrou, typický kandidát sledovaného proudu (Perottino 2005). V roce 2002 byla jeho pozice spíše slabá, což ale neplatí pro volby 2007. Více prostoru mu proto bude věnováno v následujících kapitolách.

Mapa č. 4. Území volební podpory – Barre, Balladur, Bayrou 1988–2002.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Při pohledu na mapu dlouhodobého území volební podpory kandidátů UDF je jasně patrná vyšší koncentrace voličů na západě Francie, v místech, která identifikoval jako konzervativně-křesťanskou oblast již André Siegfried (Siegfried 1913). Vybrané území tvoří celkem 21 departementů, které zasahují do několika krajů. Nejrozsáhlejší oblast s vyšší podporou se skládá z departementů regionu Pays de la Loire (Loire-Atlantique, Maine-et-Loire, Vendée, Mayenne), Normandie (Calvados, Orne) a Bretaň (Finistère). Dva departementy, Eure-et-Loire a Loiret, leží v severním cípu regionu Centre. Na východě tvoří dlouhodobé území departement Meuse, region Alsasko, departement Rhône, který představuje lyonskou aglomeraci a departementy Jura, Ain, Savoie, území při hranicích se Švýcarskem a Itálií. Vyšší koncentraci

voličů negaullistické pravice lze identifikovat i ve třech sousedících departementech na jihu Francie Aveyron, Lozère, Haute-Loire. Posledním a z hlediska volebního chování důležitým departementem je oblast francouzského Baskicka Pyrénées-Atlantiques, departement číslo 64.

3. Volby 2007

Dříve než se začneme zabývat prezidentskými volbami 2007, si připomeneme předcházející volební soutěž. Prezidentské klání 2002 přineslo několik novinek. Poprvé v dějinách prezidentských voleb ve Francii nezískal žádný kandidát více než 20 % hlasů a současně byla zaznamenána dosud nejnižší volební účast. Do druhého kola postoupil kandidát krajní pravice a kandidát komunistické strany získal menší podíl hlasů, než kandidáti krajně levicových trockistických politických stran. K těmto výsledkům přispěly především následující faktory: Na levici kandidovalo proti sobě osm představitelů, kteří většinou pocházeli ze společné vládní koalice – pluralitní levice. Program hlavního kandidáta levice Lionela Jospina byl orientován pouze na část voličů, těch spíše racionálně a pravicověji smýšlejících. Jak pravice, tak levice byla velice roztržštěná, protože voleb se účastnilo 16 kandidátů, tedy nejvíce od roku 1965, kdy se poprvé přímo volil prezident V. republiky. V druhém kole voleb šlo již jen o formální potvrzení Jacquesa Chiraca jako staronového prezidenta a zajímavější se v tento moment jeví parlamentní volby o měsíc později.

Vzhledem k uvedeným okolnostem byla otázka, zda prezidentské volby 2007 uvedený trend potvrdí nebo vyvrátí. Výzkumy veřejného mínění naznačovaly spíše návrat do předchozích tendencí, kdy se hlavní souboj odehrával mezi kandidáty pravice a levice, vítězný prezident se mohl opřít o jasnou legitimitu velkého počtu voličů a počet kandidátů nepřesahoval počet poslaneckých klubů Národního shromáždění.

3.1. Kandidáti

Před prvním kolem francouzských prezidentských voleb v roce 2007 deklarovalo zájem ucházet se o nejvyšší úřad okolo 40 kandidátů. Většina z nich však nedokázala splnit podmínku 500 podpisů již zvolených zástupců francouzského lidu. Nakonec zůstalo 12 kandidátů, které zaštitilo 16 615 podpisů oprávněných je k účasti na volebním klání. Ve srovnání s předchozími volbami se jednalo o menší počet kandidátů. Šest kandidátů se ucházelo o prezidentský úřad poprvé a čtyři kandidáti byli známí na základě předchozí kandidatury z roku 2002.

Hlavními osobnostmi, které byly od počátku výzkumy volebních preferencí favorizovány, byli Nicolas Sarkozy a Ségolène Royalová. Oba bojovali o prezidentský úřad poprvé. Nicolas

Sarkozy, představitel neogaullistického proudu, byl vnímán jako pomyslný nástupce Jacquesa Chiraca. Jedná se o syna maďarského aristokrata a přistěhovalce, který na rozdíl od většiny prezidentských kandidátů nedisponuje elitním vzděláním na ENA¹⁵ a ztělesňuje v politice nový liberálně konzervativní proud po vzoru G. W. Bushe. V předchozím období proslul jako nekompromisní kritik přebujelé byrokracie a nepružného tržního prostředí, které brzdí francouzské hospodářství. Ségolène Royalová, kandidátka Socialistické strany, předběhla spolustraníky a na základě výsledků primárních voleb ve vlastní straně úspěšně vstoupila do předvolební kampaně. Její původ je přitom na socialistickou kandidátku poměrně netypický, neboť pochází z konzervativní rodiny. Otec Roayalové, vysoký armádní důstojník, zastával spíše tradiční názory a v roce 1965 veřejně podporoval Tixiera-Vignancoura, reprezentanta krajní pravice. Názorový zvrát u Roayalové nastal až v době studia politologie na Institut d'Études Politiques de Paris. V politice byla ministryní socialistických vlád od 90. let XX. století a největšího úspěchu dosáhla v regionálních volbách v roce 2004¹⁶.

Třetím nejsilnějším kandidátem, kterého některé předvolební výzkumy dokonce posouvaly na druhou pozici, byl centrista François Bayrou. V prezidentských volbách byl zkušeným hráčem, protože se účastnil předchozích voleb a celé období od roku 2002 pojal jako dlouhou předvolební kampaň. Využíval každé příležitosti, především při krajských a evropských volbách. Jean-Marie Le Pen, známý představitel francouzské krajní pravice, si nenechal ujít příležitost prezidentských voleb ke svému zviditelnění a s nadějí na obhájení úspěchu z roku 2002 kandidoval i v těchto volbách. Jedinou otázkou bylo, zda získá nutný počet podpisů opravňujících ke vstupu do soutěže, protože na rozdíl od předchozích voleb se zdálo, že pro Le Pena bude tato laťka hůře dosažitelná. Ostatním uchazečům o prezidentský úřad, nedávaly předvolební výzkumy velké naděje.

Nejpočetnější skupinu tvořili představitelé krajní levice, Arlette Laguillerová (LO – Lutte ouvrière, Dělnický boj), Olivier Besancenot (LCR – Ligue communiste révolutionnaire, Revoluční komunistická liga), Gérard Schivardi (PT – Parti des travailleurs, Strana pracujících), a „nezávislý“ José Bové. První kandidátka se prezidentských voleb účastnila po šesté a její ideologicky nejbližší partner Besancenot podruhé. Zajímavou osobou byl zajisté José Bové, kandidát levice, představitel antiglobalizačního hnutí a zastávce biozemědělství, který byl několikrát soudně trestán v souvislosti s veřejnými protesty namířenými proti nadnárodním

¹⁵ ENA, École nationale d'Administration – elitní škola vzdělávající úředníky státní správy a vrcholné politiky.

¹⁶ Ségolène Roayalová stála v čele levicové kandidátní listiny v regionu Poitou-Charentes, kde na základě vítězství v regionálních volbách obsadila pozici regionálního prezidenta.

společnostem a vojenským strukturám. Umírněnou levicí od roku 1997 představují kromě nejsilnější Socialistické strany i komunisté a zelení. Jejich pozice hájily v předvolební kampani M. G. Buffetová (PCF) a D. Voynetová (Vert, Zelení). Hlavního pravického kandidáta doplňovali dva představitelé. Philippe de Villier je známý reprezentant „suverenisticko-postmonarchistického“ MPF (Mouvement pour la France, Hnutí pro Francii), jehož vznik souvisí s postupujícím euro-integračním procesem, ratifikací Maastrichtské a následně Amsterodamské smlouvy. Nosným tématem MPF je skepse vůči rozplývání se francouzské suverenity ve strukturách EU. Posledním kandidátem byl představitel rurálního hnutí lovců Frédéric Nihous (CPNT – Chasse, pêche, nature et traditions, Lov, rybolov, příroda a tradice), jenž se snažil navázat na úspěch J. Saint-Josse z předchozích voleb. Věkovým složením se jednalo o nové mladé uskupení, které svým průměrným věkem 54 roků představovalo novou generaci politiků ucházejících se o nejvyšší úřad republiky.

Shrnuto a zkráceno, pravice byla zastoupena svým silným a hlavním kandidátem Sarkozym, kterému potenciálně konkurovali Le Pen a marginální kandidáti Nihous a Villiers. Levici představovala Roayalová a heterogenní skupina trockistů společně s kandidáty komunistů, zelených a antiglobalizačním agitátorem za biozemědělství Bovém. Oběma táborům se snažil z pozice středu konkurovat Françoise Bayrou.

3.2. Kampaň

Ve srovnání s kampaní v roce 2002 lze hovořit o rytířském souboji, kde se dodržují pravidla slušnosti. Nedošlo k výraznému osobnímu napadání a vzájemným urážkám jednotlivých kandidátů (s výjimkou Le Pena, kde se to však již stalo koloritem). Každý z hlavních kandidátů se vyznačoval „svým“ tématem, které ho mělo zviditelnit. Ségolène Roayalová si byla jista v otázkách sociální politiky, pracovního trhu a vším, co souviselo s úspěchy vlády pluralitní levice v letech 1997–2002. Klasickým příkladem může být zmiňování 35 hodinového pracovního týdne jako úspěšného nástroje v boji proti nezaměstnanosti. Současně se kriticky vyjádřila o odebrání veškerých podpor a dotací společností, které se administrativně stěhují do „daňově levnějších“ zemí. Roayalová v kampani nahradila Internacionálu, píseň, která v předchozích kampaních doprovázela socialistické kandidáty, Marseillaisou. Vzhledem k možné institucionální změně navrhovala kandidátka socialistů nahrazení některých modelů V. republiky ratifikací referendem (změna volebního systému apod.). Novinkou také mělo být udělení volebního práva cizincům se statutem trvalého pobytu na území Francie.

Nicolas Sarkozy jako ekonomický liberál navrhoval řešit problém nezaměstnanosti administrativním rozvolněním pracovních kontraktů. Na rozdíl od Roayalové spatřoval v 35 hodinovém týdnu velkou chybu. Jeho návrhy vycházely ze zavedení nezdáněné práce přesčas, která bude motivovat k vyšším pracovním výkonům. Dále prosazoval snížení daňové zátěže, zjednodušení administrativních pravidel v obchodním styku apod. Hlavní důraz kladl na otázku bezpečnosti, zahraniční politiky a migrace. K jeho hlavním cílům patřil plán na zřízení ministerstva specializovaného na přistěhovalectví a s tím spojenou otázku občanství (podmínkou získání trvalého pobytu na území Francie mělo být prokázání znalosti francouzského jazyka, možnosti ubytování a existence pracovního kontraktu). Velmi často probíraným tématem se stala otázka získávání občanství a opuštění pravidla „ius soli“. V zahraniční politice je Nicolas Sarkozy považován za zapřísáhlého odpůrce vstupu Turecka do EU.

Kampaň centristického kandidáta Fraçoise Bayroua se skládala ze směsice různých témat. Jako kandidát středu na jednu stranu zastával stanovisko zachování 35 hodinového pracovního týdne (výsledek socialistické vlády) a současně požadoval zvýšení bezpečnosti na veřejném prostoru po vzoru Nicolase Sarkozyho, tvrdé postihy ilegální migrace a její vyšší kontrolu ze strany státu. Ve věci institucionálních změn navrhoval přejít k systému VI. republiky. Základem měla být změna volebního systému pro parlamentní volby podle smíšeného modelu, který kombinuje jak proporcionalní zastoupení kandidátních listin, tak i pravidlo většinové volby.

Jean-Marie Le Pen vycházel ze svých klasických témat krajní pravice, jako jsou ve Francii: nesmiřitelný boj proti imigrantům, ukončení štedrého sociálního systému, obnovení trestu smrti, snížení trestní odpovědnosti mládeže, zvýšení počtu příslušníků policie a četnictva atd. U ostatních kandidátů je možné nalézt většinou stejná témata jako u výše zmíněných.

3.3. První kolo prezidentských voleb

Voliči v prvním kole prezidentských voleb rozhodli o dvou hlavních kandidátech, kteří se o dva týdny později utkali ve druhém kole. Do této „V.I.P. loterie“ vyslali voliči kandidáta UMP Nicolase Sarkozyho a hlavní představitelku PS Ségolène Roayalovou. Co nám tyto volby přinesly dále? Prvním a velice překvapivým jevem byl zájem voličů. V době, kdy se většina současných demokracií potýká s klesající voličskou účastí (především v Evropě), přišlo v prvním kole prezidentských voleb ve Francii 84,6 % oprávněných voličů, což je nejvíce od počátku V. republiky, od roku 1958 (první kolo v roce 1965 mělo účast 84,75 % a druhé kolo 84,27 %, při nižším počtu zapsaných voličů). Hlavní kandidáti postupující do druhého kola získali společně 57,05 % hlasů a v případě, že k tomuto výsledku přičteme i výsledky třetího a čtvrtého kandidáta,

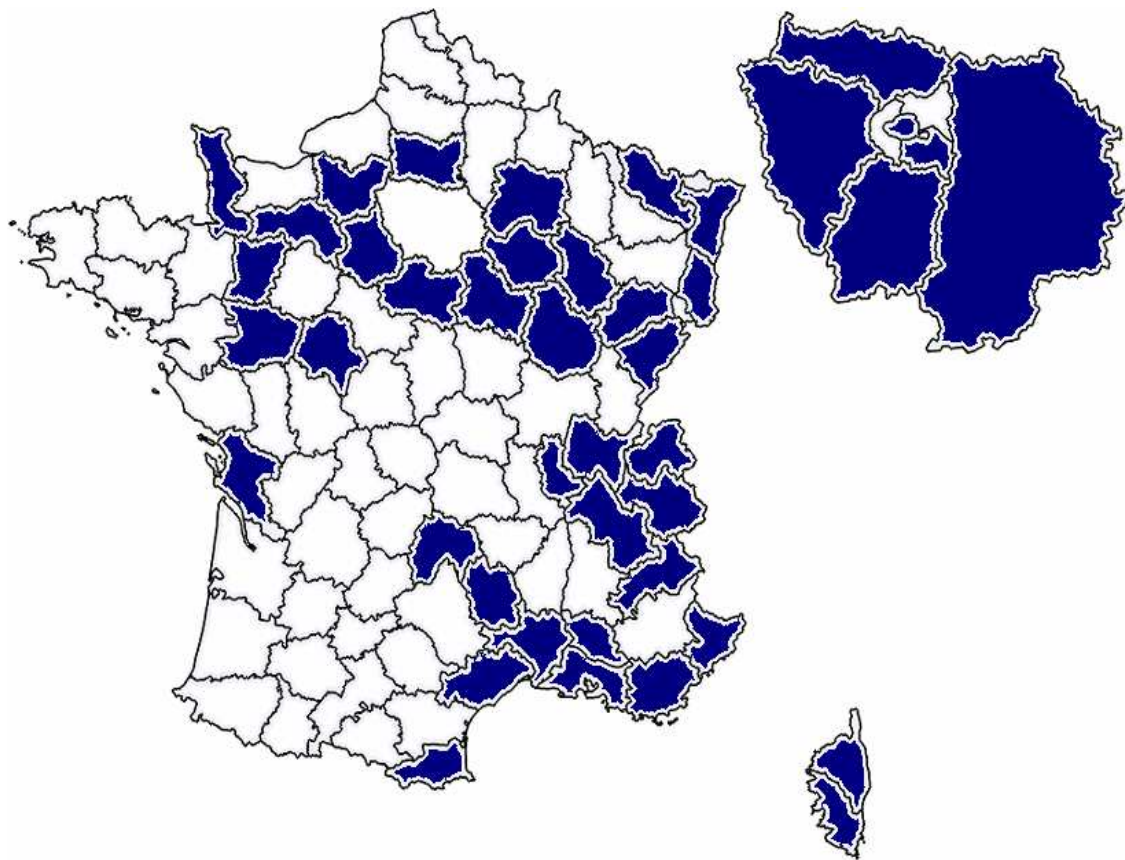
získáme celkový součet 86,06 %. Elektorát byl tedy velice koncentrovaný a již v prvním kole voleb většina volila s „rozumem“. Voliči byli poučeni předchozím volebním kláním, kdy jejich nedisciplinovanost vynesla do druhého kola Le Pena. Na třetím místě skončil kandidát UDF François Bayrou se ziskem 18,57 %. Jedná se tak o nejlepší výsledek pro kandidáta, který byl znám již z předcházejících voleb a svůj zisk z roku 2002 povýšil o více jak deset procentních bodů. Až na čtvrté pozici se umístil Le Pen se ziskem 10,44 %. Ve srovnání s předchozím volebním výsledkem se jednalo o ztrátu asi jednoho milionu hlasů. Další kandidáti nedosáhli ani 5% hranice.

Vraťme se nyní k hlavním otázkám tohoto textu. Kde se podařilo jednotlivým kandidátům oslovit voliče, popřípadě navázat na předchozí tendence? Ve kterých departementech Francie můžeme identifikovat strategicky významnější voličskou základnu čtyř hlavních kandidátů?

Voliči Nicolase Sarkozyho vytvořili na území Francie velice zajímavou mapu území volební podpory. Z mapy jsou patrné větší kompaktní plochy na jihu při pobřeží Středozemního moře, s přesahem do departementů Lozère a Cantal, v Alpách na jihovýchodě při hranicích s Itálií, v lyonské aglomeraci departementu Rhône, na východě v Alsasku, Champagni, v Paříži a jejím okolí¹⁷. Sledované území dále zasahuje do západních departementů Normandie. Osamocený ostrov na západním pobřeží tvoří departement Charente-Maritime se známým historickým přístavem La Rochelle. Při porovnání s předchozí mapou (č. 1), znázorňující rozložení dlouhodobé volební podpory Jacquese Chiraca, navázal Nicolas Sarkozy na jeho voliče jen v některých oblastech. V devíti případech se mapa území volební podpory kandidáta UMP v posledních prezidentských volbách neshodovala s departementy, které dříve patřily do oblasti hlavního kandidáta RPR. Jedná se o domácí departement Corrèze stejně jako o celou oblast na rozhraní kraje Limousin, Akvitánie a Poitou-Charentes, departementy Finistère a Ille-et-Villaine v Bretani a Hautes Seine na západním předměstí Paříže. Nicolas Sarkozy však také oslovil voliče v oblastech, které dříve nepatřily do Chiracových lokalit. Patří sem Alsasko, celé pobřeží Středozemního moře, region Rhône-Alpes, Burgundsko a okolí La Rochelle.

¹⁷ Nikoliv v departementech Hautes-de-Seine a Seine-Saint Denis.

Mapa č. 5. Území volební podpory – Sarkozy 2007.

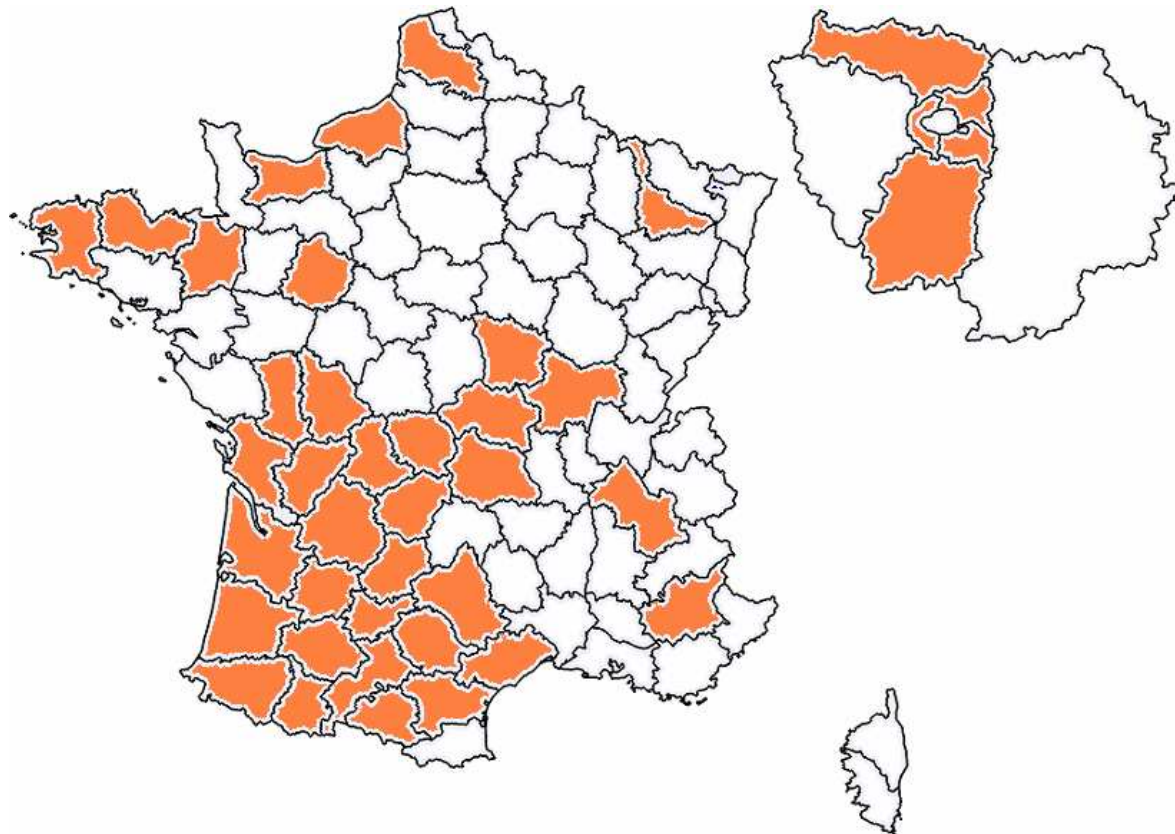

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Kandidátka Socialistické strany, Ségolène Royalová, která obsadila druhé místo v prvním kole voleb, se snažila navázat na své předchůdce Lionela Jospina a Françoise Mitterranda. Tomu do značné míry odpovídá i rozložení území volební podpory, tvořené celkem 37 departementy. Nejkompaktnější část leží na jihozápadě Francie, především v regionech Akvitánie, Midi-Pyrénées, Limous, Poitou-Charentes, částečně také v Auvergne a v Burgundsku. Menší souvislejší část s vyšší koncentrací volební podpory Rooyalové se nachází v metropolitní oblasti, kde jednotlivé departementy vytvářejí souvislejší pás severo-jihní orientace mimo hlavní město a jeho větší departementy na západě a východu. Samostatné ostrovy volební podpory jsou patrné v různých částech Francie. Na jihovýchodě do vyznačené skupiny patří departementy Drôme a Alpes-de-Hautes-Provence. Na severu se do vyznačené množiny zařadily departementy na pobřeží kanálu La Manche: Calvados, Seine-Maritime a Pas-de-Calais. Malou souvislejší skupinu dále tvoří tři ze čtyř departementů Bretaně na jejím severozápadním pobřeží. Posledními solitéry jsou dvě jednotky, departement Meurthe-et-Moselle s administrativním centrem Nancy na východě a Sarthe, který leží na západě. Departementy, kde se kandidátce socialistů nepodařilo

navázat na předcházející stranické kolegy, jsou Ardennes při hranicích s Belgií, Loire-Atlantique a Indre-et-Loire na západě Francie. Tyto lokality se do území volební podpory nezařadily a ve srovnání s dlouhodobým trendem se území zvětšilo především tam, kde vybudovali stabilní voličskou základnu Mitterrand s Jospinem.

Mapa č. 6. Území volební podpory – Roayalová 2007.

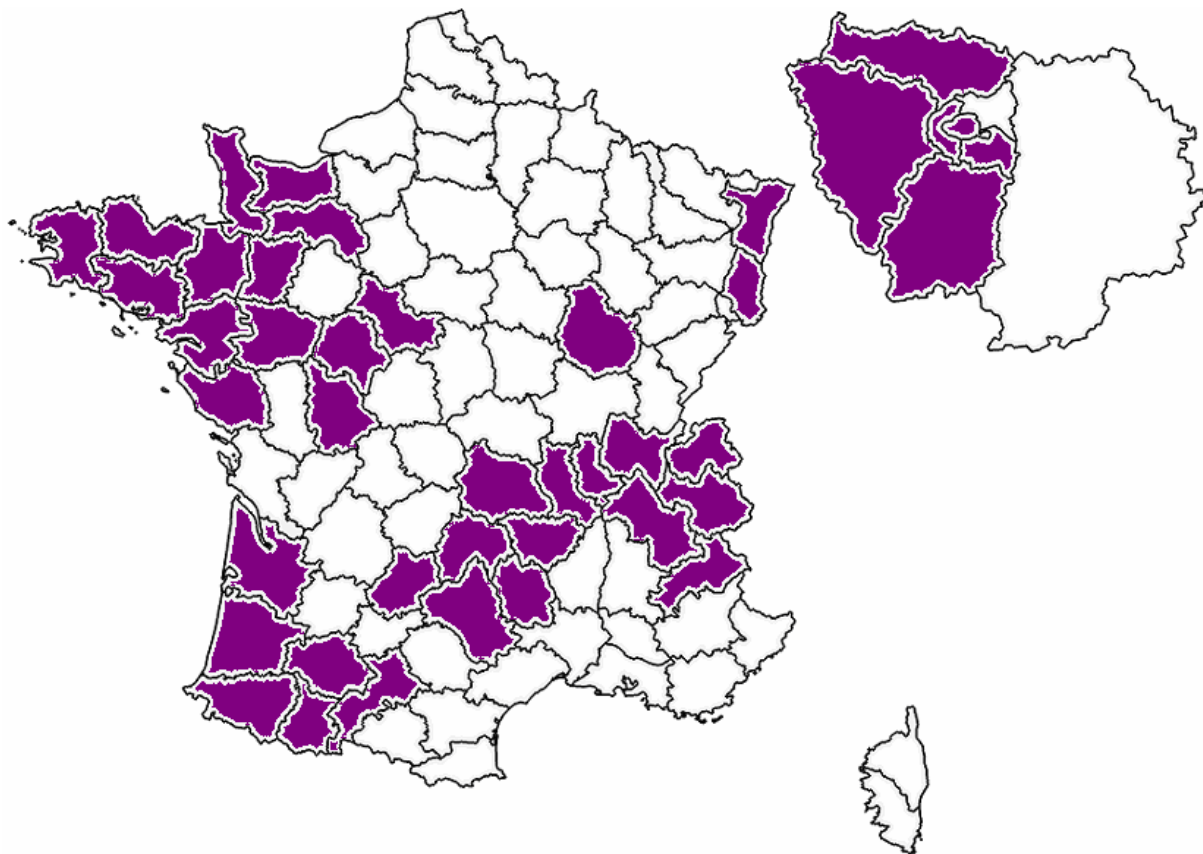

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Třetí v celkovém pořadí skončil François Bayrou, kandidát centristického UDF. Oblast s vyšší koncentrací jeho voličů v prvním kole prezidentských voleb do značné míry navazuje na předchozí mapu dlouhodobé stabilní volební podpory. Na uvedené mapě č. 7 lze identifikovat tři větší oblasti. První a nejrozsáhlejší celek tvoří departementy na jihovýchodě země. Jedná se především o oblast regionu Rhône-Alpes (výjimku tvoří departementy Ardèche, Drôme), jižní část regionu Auvergne s bezprostředně přiléhajícími departementy Aveyron, Lozère a Cantal. Druhá rozsáhlá oblast leží na západě Francie a tvoří ji departementy Bretaně, Normandie, regionu Pays-de-la-Loire a částečně i regionu Centre. Třetí větší oblast s vyšší koncentrací volební podpory středového kandidáta se rozkládá při pobřeží Atlantského oceánu a v podhůří Pyrenejí. Jedná se o „domácí“ region, kde François Bayrou pravidelně nachází své voliče. Především

v departementu 64 a jeho II. volebním obvodu, kde byl opakovaně zvolen poslancem Národního shromáždění. Čtvrtá rozsáhlejší oblast s vyšší koncentrací voličů kandidáta UDF leží na jižním, západním a částečně severním předměstí Paříže. Poslední dva malé ostrovy podpory jsou Alsasko a departement číslo 21, Côte-d'Or v Burgundsku.

Mapa č. 7. Území volební podpory – Bayrou 2007.

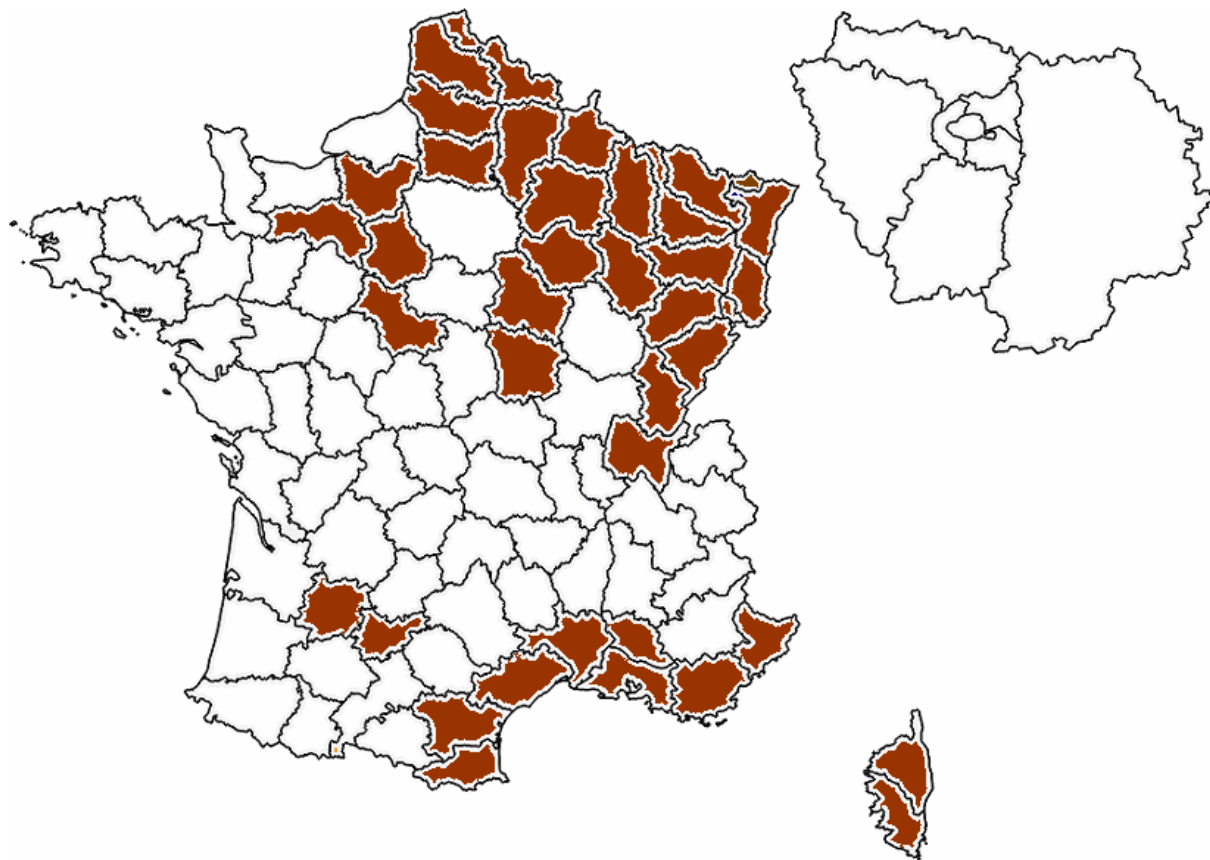

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Při numerickém součtu zjistíme, že území volební podpory tvoří 36 jednotek. Jejich srovnáním s územím dlouhodobé volební podpory dojdeme k závěru, že v pěti případech nenavázal François Bayrou na dlouhodobý trend roku 1988. K oblasti, kde nedošlo k opětovnému začlenění do území volební podpory, patří departement Meuse při hranicích s Belgií, Eure-et-Loire a Loiret na jihozápadní hranici metropolitní oblasti, departement Jura při hranicích se Švýcarskem a departement Deux-Sèvres na západě Francie.

V pořadí čtvrtým kandidátem a současně posledním analyzovaným prezidentským uchazečem v roce 2007 byl Jean-Marie Le Pen. Kde tento krajně pravicový kandidát oslovil většinu svých voličů a jak se mu podařilo navázat na předchozí trendy, znázorňuje mapa č. 8.

Mapa č. 8. Území volební podpory – Le Pen 2007.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Nejkompaktnější část území volební podpory lze najít na severovýchodě Francie v regionech Pikardie, Nord-Pas de Calais, Champagne-Ardenne, Lotrinsko, Alsasko, Franche-Comté, částečně i Burgundsko. Takto vymezená oblast dále přesahuje departementem Ain do kraje Rhône-Alpes a na východě Francie při hranicích se Švýcarskem a Itálií. Čtyřmi departementy zasahuje území volební podpory do Normandie a regionu Centre. Druhou, menší, ale souvislejší oblast tvoří departementy pobřeží Středozemního moře od Nice až po španělské hranice. Závěrem doplňují území volební podpory Le Pena dva departementy na Korsice a Lot-et-Garonne společně s departementem Tarn-et-Garonne na pomezí Akvitánie a Midi-Pyrénées. Celkem se jedná o soubor 38 jednotek, tvořících relativně ohraničené a souvislé území. Rozdíly ve srovnání s mapou stabilního území volební podpory je možné identifikovat na jihu, kde se v roce 2007 nepodařilo navázat na tradiční vnitrozemská území departementů Drôme, Savojska, lyonského Rhône a sousedícího Loire. V pařížské oblasti se uvedený trend projevil v případě departementu Seine-et-Marne. Celkem se jedná o pět jednotek, které napovídají, že právě v těchto oblastech se podařilo Nicolasi Sarkozymu (protože uvedená území lze řadit do jeho území volební podpory) přebrat Le Penovi voliče. Naopak územní jednotky, které nebyly součástí

dlouhodobého trendu volební podpory krajní pravice, se nacházejí na jihozápadě Francie. Jde o departementy Lot-et-Garonne a Tarn-et-Garonne, dále departementy na západ od metropolitní oblasti v Normandii a především na východě Francie.

Kromě komparace jednotlivých map lze (ne)stabilitu voličské přízně měřit i metodami zkoumajícími volatilitu elektorátu, proměnu voličské základny na základě sociologických šetření anebo také jednoduchou mírou korelace. Následující odstavec se tak bude snažit za pomoci Pearsonova korelačního koeficientu potvrdit, popřípadě vyvrátit předchozí tvrzení o rozložení voličské základny.

Tabulka č. 2. Míra stability volební podpory – Pearsonův korelační koeficient.

Sarkozy 07/Chirac 02	0,264
Royal 07/Jospin 02	0,845
Bayrou 07/Bayrou 02	0,778
Le Pen 07/ Le Pen 02	0,847

Uvedená tabulka naznačuje územní stabilitu podpory jednotlivých kandidátů ve vztahu k jejich předchůdcům, popřípadě kandidátům samotným. Nejvíce shodné rozložení volební podpory lze nalézt u Le Pena, u něhož hodnota dosáhla 0,847. To znamená, že poměr obdržovaných hlasů v jednotlivých departementech se v porovnání s ostatními kandidáty nejvíce shoduje se zisky předchozích prezidentských voleb. Skoro stejného výsledku dosáhla Ségolène Roayalová, které se podařilo velice úspěšně navázat na rozložení voličské podpory Lionela Jospina. Centrista Bayrou dosáhl hodnoty 0,778, což rovněž dokazuje velice vysokou míru shodného rozložení volební podpory. Nejnížší hodnoty dosáhl Nicolas Sarkozy, pouhých 0,264. Tento koeficient ukazuje stále souvislost ve vztahu dvou proměnných, v tomto případě územního rozložení volební podpory Jacquese Chiraca a Nicolase Sarkozyho v prvním kole prezidentských voleb. Ve srovnání všech čtyř kandidátů se právě Sarkozymu podařilo oslovit nejvíce voličů v jiných departementech, než těch, které byly základnou Jacquesa Chiraca.

Statistickým srovnáním jsme tak prokázali, že kandidáti Národní fronty a Socialistické strany nejlépe navázali na předchozí rozložení volební podpory. Centrista Bayrou sice nedosáhl takové úrovně jako předchozí kandidáti, ale stále se jedná o velmi dobrou hodnotu koeficientu prokazující vzájemnou provázanost v rozložení volební podpory v roce 2002 a 2007. Nejnížší hodnoty dosáhla korelace volebních výsledků Chiraca a Sarkozyho, což znamená, že Nicolas Sarkozy navázal na rozložení volební podpory svého předchůdce nejméně úspěšně. Celkové výsledky voleb dokazují, že se mu podařilo oslovit voliče i v jiných oblastech než předchozímu prezidentovi Chiracovi.

4. Volební účast

Samotné volební výsledky nejsou jediným výpovědním ukazatelem o volebním chování. Vedle podílu odevzdaných hlasů pro konkrétního kandidáta se jeví vhodné sledovat i volební účast, nedílnou součást volebních statistik. Od roku 1981 lze ve Francii zaznamenat pozvolný pokles zájmu voličů o první kolo prezidentských voleb. Zvrat nastal právě v roce 2007. První hodnota vypovídající o zájmu voličů z roku 1981 dosáhla hodnoty 81,09 % hlasujících z celkového počtu více než 36 milionů zapsaných voličů. V následujících volbách se počet voličů zapsaných ve voličských seznamech postupně navyšoval a v roce 2007 dosáhl hodnoty přesahující 37 milionů občanů Francouzské republiky disponujících volebním právem v prezidentských volbách. V dlouhodobém srovnání je však patrný postupný pokles zájmu voličů, který dosáhl ve sledovaném období minima v roce 2002. Tehdy počet hlasujících poklesl pod úroveň roku 1981 a k volebním urnám se dostavilo jen něco málo přes 71 % oprávněných voličů. Obrat nastal v posledních prezidentských volbách, kdy se naopak co do absolutního počtu dostavilo nejvíce voličů od roku 1965, kdy se poprvé přímo volil prezident V. republiky. Celkem se prvního kola prezidentských voleb účastnilo více než 37 milionu voličů, což odpovídá 83,8 %.

Tabulka č. 3. Volební účast v prvním kole prezidentských voleb.

Rok voleb	Počet voličů	Počet hlasujících	účast
1981	36,398,859	29,516,082	81,09 %
1988	38,179,118	31,059,300	81,35 %
1995	39,992,912	31,345,794	78,38 %
2002	41,194,689	29,495,733	71,60 %
2007	44,474,519	37,260,798	83,80 %

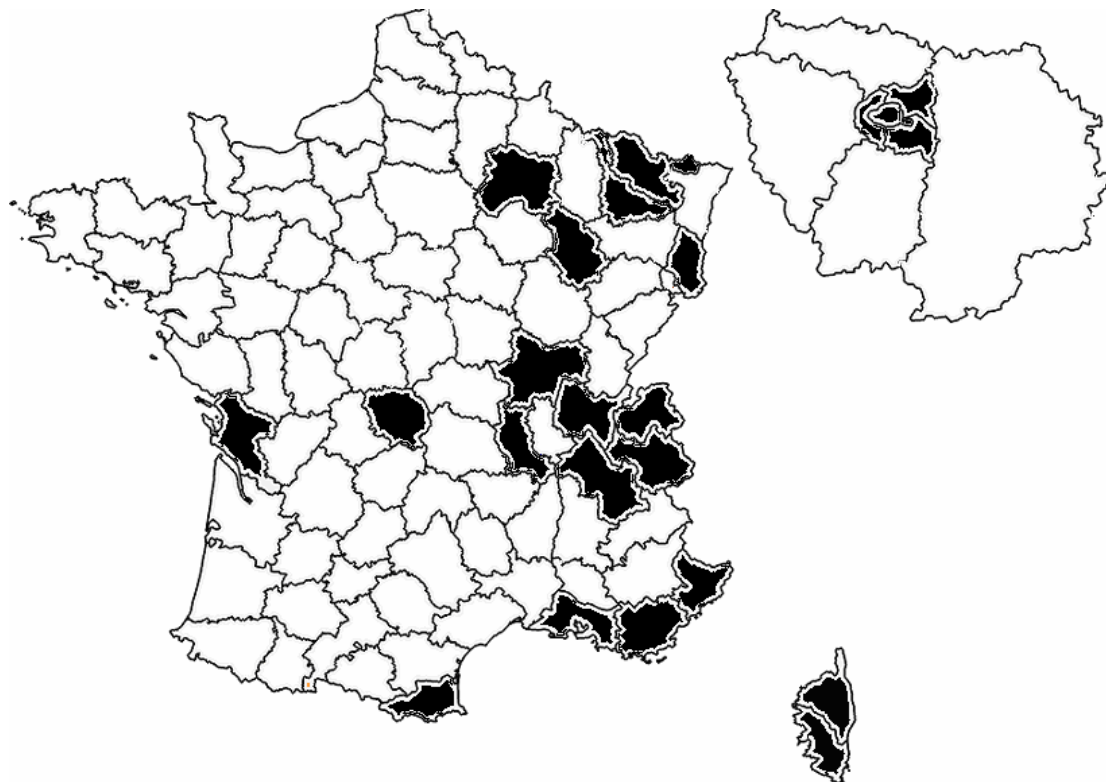
Zdroj: www.election-politique.com.

Z pohledu volební geografie se v případě volební účasti musíme ptát, kde se nachází většina „disciplinovaných voličů“, ve francouzském případě spíše „nevoličů“¹⁸. Následující mapa znázorňuje oblast *dlouhodobé volební neúčasti*, tedy ty departementy, kde lze identifikovat většinu nevoličů. Vybarvené jednotky znázorňují průnik mezi lety 1981 a 2002, tedy srovnávané období shodné se zjišťováním území dlouhodobé volební podpory jednotlivým kandidátům (viz kapitola 2.). Jednotlivé departementy vytvářejí na mapě Francie pět větších celků. První z nich leží na východě Francie při hranicích se Švýcarskem a Itálií. Druhou část lze najít na rozhraní Alsaska, Lotrinska a regionu Champagne-Ardenne na východ od Paříže. Třetí lokalita se rozkládá na

¹⁸ Francouzské statistiky se na rozdíl od většiny ostatních zaměřují na ukazatel volební abstinence, tedy míry neúčasti na volebním aktu.

pobřeží Středozemního moře okolo měst Nice, Toulouse a Marseille. Dále do vymezeného území spadá Korsika, oblast Paříže a její bezprostředního okolí a tři osamocené departementy Charente, Pyrénées-Orientales a Creuse ve středu země.

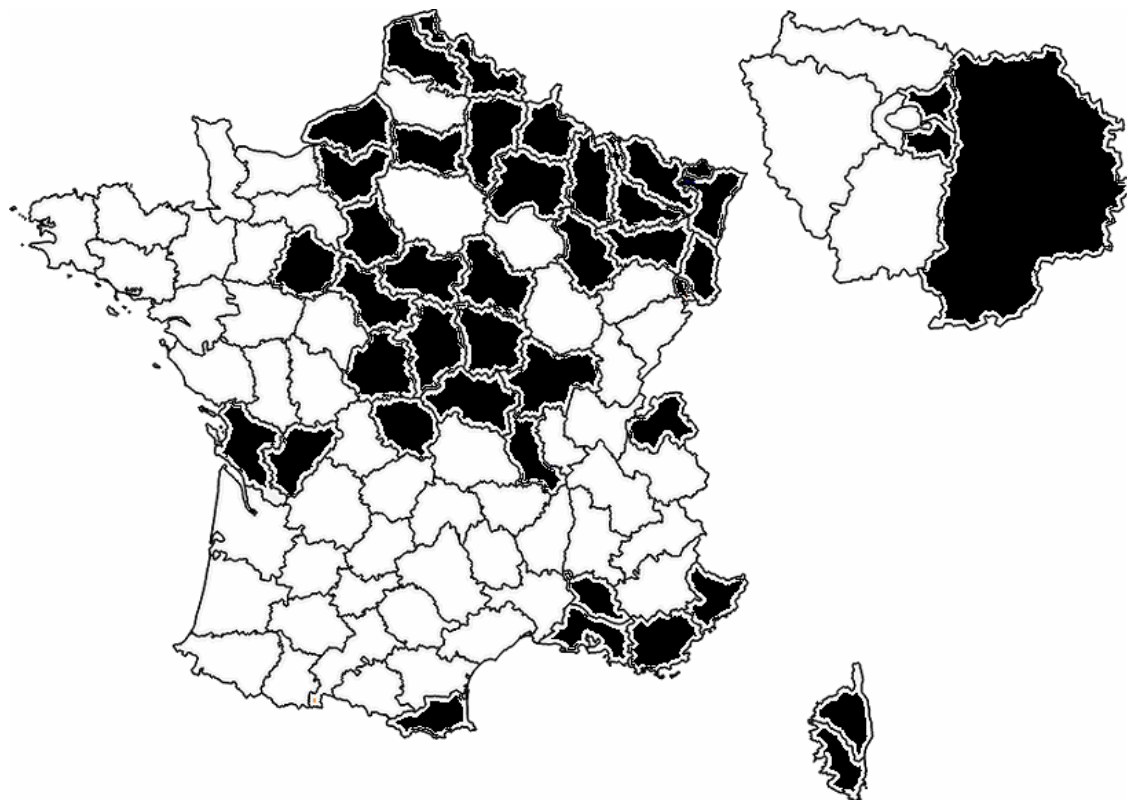
Mapa č. 9. Dlouhodobá mapa většinové volební abstinence 1981–2002.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Při porovnání map č. 9 a č. 10, která znázorňuje hlavní těžiště volební neúčasti v prezidentských volbách 2007, lze vyvodit následující závěry: Ve většině departementů, kde lze identifikovat vyšší voličskou abstinenci od roku 1981, se projevila vyšší volební abstinence i v prvním kole prezidentských voleb 2007. Existují však oblasti, kde voličská účast dosáhla vyšších hodnot a do vymezeného území volební abstinence se některé departementy nezařadily. Konkrétně se jedná o Paříž společně s jejím západním předměstím a departementy Isère, Ain, Savoie, které leží na východ od Lyonu. Celkem je to pět departementů, kde volební účast v poměru s ostatními departementy dosáhla vyšších hodnot a vymanila se z oblasti většinové volební abstinence.

Mapa č. 10. Oblast většinové volební abstinence 2007.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr/>. Vlastní mapa.

Závěr

Cílem předloženého textu bylo odpovědět na několik otázek. Za prvé, kde našli čtyři hlavní kandidáti v prvním kole prezidentských voleb ve Francii v roce 2007 většinu svých voličů. Za druhé, jak se jim podařilo navázat na své předchůdce, popřípadě na své zisky z předchozích prezidentských voleb, a za třetí, jak se projevila, respektive nepotvrdila teze o snižující se volební účasti, vycházející z předchozích voleb.

Samotné rozložení voličů, tedy mapy území volební podpory pro jednotlivé kandidáty, prozradily následující: Vítěz voleb Nicolas Sarkozy oslovil většinu voličů ve východní části Francie, především v Champagni, Alsasku, departementech při švýcarských a italských hranicích v regionu Rhône-Alpes. Dále na pobřeží Středozemního moře, na Korsice, v metropolitní oblasti a ve vybraných departementech na západ od Paříže. Menší podíl odevzdaných hlasů kandidátovi UMP se nachází na jihozápadě Francie. Jedinou výjimkou je departement Charente-Maritime na pobřeží Atlantského oceánu.

Hlavní protikandidátkou a soupeřkou z druhého kola voleb byla Ségolène Roayalová, která oslovila voliče spíše tam, kde byla slabší podpora Nicolasi Sarkozymu. Především na jihozápadě Francie, v Akvitánii, regionu Midi-Pyrénées a ve střední Francii v departementech

regionu Poitou-Charentes, kde vykonává mandát regionálního prezidenta. Další území s vyšší podporou lze nalézt v Bretani, Normandii a departementech metropolitní oblasti, především na severním a jižním předměstí Paříže.

Kandidáti, kteří se umístili na třetím a čtvrtém místě, François Bayrou a Jean-Marie Le Pen, nebyli na rozdíl od předchozích kandidátů v prezidentském boji poprvé. Centristický kandidát oslovil nadpoloviční většinu voličů v následujících oblastech. Nejkompaktnější celky jsou departementy jihozápadu Francie, jeho „domácí“ kraj, dále Bretaň a větší část regionu Pays de la Loire, Alsasko a jižní až jihovýchodní části Francie.

Kandidát krajní pravice získal většinu hlasů v tradičních lokalitách na severovýchodě Francie v regionech Nord-Pas de Calais, Pikardie, Champagne-Ardennes a Alsasko. Další rozsáhlejší oblast s vyšší podporou kandidáta krajní pravice leží na pobřeží Středozemního moře a při hranicích se Švýcarskem. K novým departementům zařazeným do území volební podpory patří oblasti okolo řeky Garonny na rozhraní regionů Akvitánie a Midi-Pyrénées.

Z hlediska numerického porovnání jednotlivých oblastí se nejvíce „nových“ jednotek podařilo získat Nicolasi Sarkozymu, který pouze do určité míry navázal na svého předchůdce. Nové oblasti voličské podpory leží především v místech, kde svou volební podporu nachází i Le Pen. U map kandidátů středu a krajní pravice, kteří se pokoušeli navázat na svoje předchozí voliče, lze identifikovat rozdíly v pěti případech, kdy se jednotlivé departementy dlouhodobé volební podpory z předchozích let nezařadily do map složených z dat prvního kola prezidentských voleb 2007. Nejmenší rozdíly je naopak možné identifikovat u kandidátky Socialistické strany, kde se srovnávané mapy neshodují pouze ve třech případech. Uvedená tvrzení následně potvrdil i Pearsonův korelační koeficient, který pouze drobně pozměnil pořadí jednotlivých kandidátů, vzhledem k úspěšnosti v navázání na předchozí rozložení volební podpory.

Seznam literatury a použitých zdrojů

- Balík, S. (2006): Kontinuita či diskontinuita voličských vzorců? Volební podpora KSČ a KSČM v prostoru dnešního Olomouckého kraje v období 1929–1935 a 1996–2002, *Evropská volební studia*, roč. I, č. 1, s. 38-60, on-line verze <<http://ispo.fss.muni.cz/evs>>.
- Hendl, J. (2006): *Přehled statistických metod zpracování dat: analýza a metaanalýza dat*, Praha, Portál.
- Jehlička, P. – Sýkora, L. (1991): Stabilita regionální podpory tradičních politických stran v českých zemích (1920–1990), *Sborník ČGS 2/96*, s. 81-95.
- Johnston, R. (2000): *The dictionary of human geography*, Oxford, Blackwell Publisher.
- Knapp, A. (2004): *Parties and the party system in France: a disconnected democracy?*, Basingstoke, Palgrave.

Kostecký, T. (2001): *Vzestup nebo pád politického regionalismu?*, Praha, Sociologický ústav AV ČR, Working papers 9/2001.

Perottino, M. (2005): *Francozský politický systém*, Praha, Slon.

Sartori, G. (2001): *Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků*, Praha, Slon.

Siegfried, A. (1913): *Tableau politique de la France de l'Ouest sous la Troisième République*, Paris, Arnam Colin.

Elektronické zdroje

Election-Politique.com – Le site de référence des élections politiques, on-line zdroj <<http://www.election-politique.com>>, ověřeno k 15. 6. 2007.

Le site du Ministère de l'Intérieur, on-line zdroj <<http://www.interieur.gouv.fr>>, ověřeno k 15. 6. 2007.

Přílohy

Tabulka č. 4. Jednotlivé departementy Francie a jejich názvy.

01 Ain	17 Charente-Maritimes	32 Gers	48 Lozère	64 Pyrénées-Atlantiques	80 Somme
02 Aisne	18 Cher	33 Gironde	49 Maine-et-Loire	65 Hautes-Pyrénées	81 Tarn
03 Allier	19 Corrèze	34 Hérault	50 Manche	66 Pyrénées-Orientales	82 Tarn-et-Garonne
04 Alpes-de-Haute-Provence	2A Corse-du-Sud	35 Ille-et-Vilaine	51 Marne	67 Bas-Rhin	83 Var
05 Hautes Alpes	2B Haute-Corse	36 Indre	52 Haute-Marne	68 Haut-Rhin	84 Vaucluse
06 Alpes Maritimes	21 Côte-d'Or	37 Indre-et-Loire	53 Mayenne	69 Rhône	85 Vendée
07 Ardèche	22 Côtes-d'Armor	38 Isère	54 Meurthe-et-Moselle	70 Haute-Saône	86 Vienne
08 Ardennes	23 Creuse	39 Jura	55 Meuse	71 Saône-et-Loire	87 Haute-Vienne
09 Ariège	24 Dordogne	40 Landes	56 Morbihan	72 Sarthe	88 Vosges
10 Aube	25 Doubs	41 Loir-et-Cher	57 Moselle	73 Savoie	89 Yonne
11 Aude	26 Drôme	42 Loire	58 Nièvre	74 Haute-Savoie	90 Territoire de Belfort
12 Aveyron	27 Eure	43 Haute-Loire	59 Nord	75 Paris	91 Essonne
13 Bouches-du-Rhone	28 Eure-et-Loir	44 Loire-Atlantique	60 Oise	76 Seine-Maritimes	92 Hauts-de-Seine
14 Calvados	29 Finistère	45 Loiret	61 Orne	77 Seine-et-Marne	93 Seine-Saint-Denis
15 Cantal	30 Gard	46 Lot	62 Pas-de-Calais	78 Yvelines	94 Val-de-Marne
16 Charente	31 Haute-Garonne	47 Lot-et-Garonne	63 Puy-de-Dôme	79 Deux-Sèvres	95 Val-d'Oise

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr>.

Mapa č. 11. Administrativní rozdělení Francie.

Zdroj: <http://www.interieur.gouv.fr>.